

Asia: VN/9996/2019

FOSSIILITTOMAN LIIKENTEEN TIEKARTTA - LUONNOS VALTIONEUVOSTON PERIAATEPÄÄTÖKSEKSI KOTIMAAN LIIKENTEEN KASVIHUONEKAASUPÄÄSTÖJEN VÄHENTÄMISESTÄ

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

FOSSIILITTOMAN LIIKENTEEN TIEKARTTA - LUONNOS VALTIONEUVOSTON PERIAATEPÄÄTÖKSEKSI KOTIMAAN LIIKENTEEN KASVIHUONEKAASUPÄÄSTÖJEN VÄHENTÄMISESTÄ

Lausuntopyynnön diaarinumero: VN/9996/2019

Lausunnon antaja

Senaatti-kiinteistöt

Juha Lemström

yhteiskuntavastuu- ja laatujohtaja

0405500847 ja juha.lemstrom@senaatti.fi

Senaatti-kiinteistöt on valtion liikelaitos, jonka tehtävänä on tuottaa valtion tarvitsemat toimitilapalvelut ja huolehtia valtion kiinteistöomaisuudesta. Valtiolla on käytössään noin 6 M€ m² toimitilaa, joista valtaosa on Senaatti-kiinteistöjen hallinnassa tai Senaatti-kiinteistöjen valtiolle vuokraamaa toimitilaa. Senaatti-kiinteistöt on yksi Suomen suurimpia kiinteistön omistajia. Senaatti-kiinteistöjen tase on n 4,5 Mrd€ ja vuokrauksen liikevaihto n 640 M€ vuodessa. Tämän lausunnon ajatuksien voidaan ainakin jossain määrin katsoa kattavan kiinteistöalan (rakennuskiinteistön omistajat) näkökantoja. Selvyiden vuoksi todettakoon, että valtion kiinteistön omistus on jaettu kolmeen pääryhmään:

1. luontokiinteistöt, josta vastaa pääosin Metsähallitus,

2. rakennuskiinteistöt joista vastaa pääosin Senaatti-kiinteistöt (muut merkittävät eduskunta, tasavallan presidentin kanslia ja Suomenlinnan hoitokunta. Lisäksi eduskunnan alaiset laitokset (esim. Kela ja Suomenpankki) vastaavat omista kiinteistöistään,
3. infrakiinteistöt joista vastaa liikennevirasto

Liikennevirastolla on keskeinen vastuu tämän lausuntopyyntöni piirissä olevista asioista.

Liikenteen päästöt ovat kytköksissä kiinteistön omistukseen

Valtio on asettanut tavoitteeksi, että Suomi olisi hiilineutraali hyvinvointivaltio vuonna 2035. Tavoitteen asettamisen yhteydessä todettiin, että valtion omat toimitilat tulee olla päästöttömiä vuoteen 2035 mennessä. Toimitilojen kehittäminen päästöttömiksi on annettu Senaatti-kiinteistöjen vastuulle. Tätä varten Senaatti-kiinteistöt on laatinut ns. hiilineutraalisuusohjelman.

Rakennukset (kiinteistöt) eivät ole erillisiä yksiköitä vaan osa yhteiskuntarakennetta jotka on kytketty erilaisilla verkostoilla yhteiskunnan kokonaisrakenteeseen. Näitä ovat esimerkiksi sähkö-, tele-, vesi- ja viemäriverkostot mutta ennen kaikkea erilaiset liikenneväylät. Rajan veto, mikä päästö on liikenteen vastuulla ja mikä kiinteistön vastuulla, ei ole joka kohdassa täysin selvä. Otetaan esimerkiksi lumen poisto jalkakäytävällä. Monien tonttien kohdalla se on määritelty kiinteistön tehtäväksi toisaalla taas kaupungit ja kunnat huolehtivat lumenaurauksen. Kun kiinteistö pyritään saamaan päästöttömäksi niin, kuinka lumenaurauksen päästö lasketaan. Onko se kiinteistön päästö vai liikenteen päästö?

Kannanottoja

Fossiilittoman liikenteen tiekartassa esiin otetut näkökannat tukevat hiilineutraalien rakennusten rakentamista, ylläpitoa ja hoitoa. Kiinteistöjen päästöistä puhuttaessa jaetaan päästöt kahteen pääryhmään. Kiinteistön käyttövaiheen päästöt ja kiinteistön elinkaaren kokonaispäästöt. Ensin mainitussa tarkoitetaan kiinteistön arjen energian käyttöä ja kiinteistön ylläpitoa ja hoitoa. Jälkimmäisessä huomioidaan koko kiinteistön elinkaari alkaen rakentamisesta ja rakennusmateriaalien valmistuksesta ja mukaan lukien myös rakennuksen elinkaaren päättyminen purkamiseen ja purkujätteen kierrättämiseen. Molemmat näkökulmat ovat tiukasti kytköksissä liikenteen päästöihin ja fossiilittomuuteen.

Voidaankin todeta, että kiinteistöistä ei voida saada päästöttömiä ilman että liikenne muuttuu päästöttömäksi = fossiilittomaksi. Fossiilittoman liikenteen tiekartan tavoitteet ja keinot tukevat kiinteistöalan hiilineutraalisuustavoitteiden saavuttamista.

Muutama erillinen huomio kuitenkin:

Etätyö

Etätyön edistäminen ei kuulu fossiilittoman liikenteen tiekarttaan. Selvää kuitenkin on että etätyön lisääntyminen pienentää liikkumistarvetta. Etätyön ja mm. monipaikkaisen työn (MOPA) edistäminen kuuluu Valtiovarainministeriön hallinnonalalle ja tällä hetkellä on käynnissä valtion

toimitilastrategian uudistaminen. Samanlaisia pyrkimyksiä on muulla julkisella sektorilla ja erityisesti yksityissektorilla. Etätöiden vaikutuksesta voisi tiekartassa lyhyesti todeta luvussa 4 ”Muissa yhteyksissä päätettävät toimenpiteet”.

Sähköautojen latauspisteiden lisäämisvelvoitteet

Sähköautojen latauspisteitä tarvitaan lisää, jos ja kun sähköautojen määrä kasvaa. Senaatti-kiinteistöt on tehnyt laskelmia eri skenaarioilla latauspisteiden rakentamisen kustannuksista valtion kiinteistökannassa. Kysymys on useiden miljoonien eurojen summasta. Nämä tulee maksettavaksi hieman kohoavissa vuokrissa. Latauspisteiden lisäämisen velvoittaminen ei ole yksinkertaista. Olosuhteet ja tarpeet vaihtelevat eri puolilla Suomea ja erilaisissa kiinteistöissä. Hukkainvestointeja ei saisi tulla mutta toisaalta latauspisteitä pitäisi olla riittävästi. Jonkinlainen kiinteistökohtainen kehityssuunnitelma voisi olla toimiva ratkaisu. Latauspisteiden tuki tuntuu hyvältä mallilta.

Kevyen liikenteen / pyöräilyn edistäminen

Monissa olemassa olevissa kiinteistöissä ei ole riittäviä ja/tai toimivia sosiaalitylöitä, jotta pyöräily töihin / työpaikkaliikenne voisi kasvaa. Sosiaalitylöiden rakentaminen on pääsääntöisesti kallis investointi yksikköhinnoiltaan ja monimutkainen prosessiltaan (vaatii rakennusluvan jne.). Uudisrakentamisessa ja siihen verrattavassa korjausrakentamisessa tulee edistää kevyenliikenteen mahdollistavia sosiaalitylöitä. Tässä kuitenkin hyväksyttävä pitkä siirtymäaika.

Lemström Juha
Senaatti-kiinteistöt